

Liturgična glasba po

II. vatikanskem cerkvenem zboru¹

Pokoncilska reforma je pred skladatelje razprostrla raznolike možnosti, »če bodo le vstopili v duha obreda«, pravi zborovodja Zbora Sikstinske kapele.

Monsignor Giuseppe Liberto je bil med leti 1997 in 2010 zborovodja Zbora Sikstinske kapele. Za Zenit je spregovoril o liturgični evoluciji po II. vatikanskem cerkvenem zboru.

Kako bi ovrednotili liturgično reformo z glasbene-ga vidika?

Ni bilo vse primerno in ni bilo vse za zavreči. Morda je v zvezi s tem smiselno pomisliti na nasvet prilike o plevelu in pšenici. Pustimo ju rasti skupaj, saj čas žetve še ni prišel. Je pa čas, da razločujemo.

Kaj je smiselno razločevati?

Morda najprej preseči zmedo v razumevanju liturgične in nabožne glasbe. To je že prvo razlikovanje. Izraz nabožna glasba je precej dvoumen, medtem ko je cilj liturgične glasbe jasen: praznovanje.

Zato se mora tisti, ki komponira za praznovanje, zavedati dejstva, da pri bogoslužju slavimo Jezusa Kristusa, Besedo, ki je postala meso. Velikokrat pa je tako, da glasba med obredom praznuje samo sebe, v nekakšni narcistični samovšečnosti, ki le tehnično gledano pripada praznovanju. S tem pa se bogoslužje pretvori v golo predstavo in

sterilni ritualizem, točno v tisto, kar je koncil za vedno izključil.

Seveda ne bi smelo iti za predstavo, a vaši glasbeni kolegi obžalujejo dejstvo, da jim je liturgična reforma zaradi favoriziranja sodelovanja z občestvom precej omejila področje delovanja ...

Pri tem se je potrebno poglobiti v nekaj dejstev: občestvo so vsi, ki se zberejo, da bi slavili Kristusa, vse Božje ljudstvo. To občestvo pa se izraža v različnih oblikah služenja: voditelj bogoslužja poje njemu namenjene dele, diakon služi kot diakon, psalmist kot psalmist in pevski zbor kot pevski zbor. Odgovore poje občestvo, ki vzklika itd.

Ni mišljeno, da bi vsi peli vse, ampak vsak tisto, kar je lastno njegovi službi oz. njegovemu služenju. In skladatelj bi moral za vsakogar od naštetih skladati na drugačen način, kar je vsekakor izziv. Pogosto pa skladatelji pristopajo k liturgični glasbi, brez da bi jasno poznali te razlike.

Ali gre torej le za vprašanje formacije skladateljev?

Mislím, da. Obstajajo široka področja delovanja za skladatelje in glasbenike, pogoj pa je, da vstopijo v duha reforme, tudi na področju glasbenih oblik. Danes se mnoge glasbene oblike iz preteklosti več ne morejo vključevati v liturgijo II. vatikanskega cerkvenega zbora in tega se moramo zavedati!

Žal pa mnogi govorijo drugače: »Ker moja glasba ne ustreza liturgiji, liturgična reforma ni uspela.« Ali pa obratno: tisti, ki niso sposobni skladati glasbe na temeljitejši in kompleksnejši način, vse zreducirajo na glasbeni minimalizem, ki pogosto ni nič drugega kot slab okus. Da se temu izognemo, je edina prava pot formacija. Glasbenik, ki želi skladati za liturgijo, mora prejeti posebno liturgično vzgojo.

Za zaključek se priporočamo za kakšen nasvet s strani zborovodja Sikstinske kapele tistim, ki želijo biti zvesti smernicam II. vatikanskega cerkvenega zbora.

Glede na to, da se resnično delo šele začne in da smo še vsi v fazi iskanja, je moj nasvet izogniti se trojemu nevarnemu početju: idealizmu – glasbi kot izražanju subjektivizma; romanticizmu – glasbi, v kateri je vse neke vrste zven neznanega Boga; funkcionalizmu – glasbi, ki se omeji na funkcijo okrasja, ki osredotoča nase.

Dejstvo je, da če nabožna glasba ne bo postajala sveta glasba, torej v službi praznovanja, ne bomo nikoli ustvarjali liturgične glasbe.

Prevedla: Cecilija Oblonšek

¹ Prevod članka: <https://zenit.org/articles/liturgical-music-after-vatican-ii/> (privzeto 6. 3. 2018)